

FRA STUDIEDIREKTØREN

Sakstype: Diskusjonssak
Saksnr.:
Møte nr.: 2/2013
Møtedato: 21.03.13
Notatdato: 12.03.13
Arkivsaksnr.: 2012/10331
Saksbehandler: annegru

NOTAT TIL UNIVERSITETETS STUDIEKOMITE

STATUS OG UTFORDRINGER I KVALITETSARBEIDET VED UIO

Bakgrunn

NOKUT skal evaluere UiOs kvalitetssystem i 2013, med innledende besøk 4. juni og hovedbesøk fra 27. til 29. august. NOKUT er i ferd med å evaluere NTNUs kvalitetssystem og vil også evaluere UiBs kvalitetssystemet samtidig med UiOs. Primo mai skal UiO sende dokumentasjon til NOKUT med blant annet ledelsens vurdering av status og utfordringer i kvalitetsarbeidet ved UiO. I den anledning ønsker rektor at studiekomiteen diskuterer og gir innspill til en slik vurdering.

UiOs kvalitetssystem for utdanningsvirksomheten er nylig revidert. Hensikten har vært å øke nytteverdien gjennom utvidede muligheter for å målrette evalueringene. Den sentrale systembeskrivelsen angir minimumskrav for evaluering av studiekvalitet, mens fakultetene og instituttene fastsetter nærmere opplegg i tråd med systembeskrivelsen. Utvikling av kvalitetsarbeidet er en kontinuerlig prosess, og selv om kvalitetssystemet nylig er revidert, kan det være behov for ytterligere justeringer for å sikre at prosessene for kvalitetssikring og -utvikling fungerer best mulig.

Evalueringskriterier

Tilsynsforskriften¹ slår fast at kvalitetssikringssystemet skal frambringe den kunnskapen som institusjonen trenger for å kunne vurdere kvaliteten i studiene. Kvalitetssikringen skal omfatte alle studietilbud som en institusjon gir, internt og eksternt, alle deler av studiet og alle formidlingsformer. Institusjonen skal ha faste rutiner og prosesser som i en årlig syklus frambringer, vurderer og anvender informasjon om det enkelte studium og om utdanningsvirksomheten generelt. Systemet skal bidra til at institusjonen vurderer resultatene i utdanningsvirksomheten, avdekker svakheter, iverksetter forbedringstiltak og foretar kontinuerlige vurderinger med sikte på kvalitetsutvikling. Vesentlig informasjon og vurderinger skal være tilstrekkelig dokumentert.

¹ Forskrift om tilsyn med utdanningskvaliteten i høyere utdanning av 27. januar 2011, § 3.

Institusjonen utformer sitt system, hvilke data og informasjon som inngår, og hvilken dokumentasjon det frambringer ut i fra egen størrelse, faglig profil og lokale behov.

Den sakkyndige komiteen vil legge vekt på følgende hovedkriterier:

- Stimulans til kvalitetsarbeid og kvalitetskultur
- Mål, plan og ledelsesforankring
- Innhenting av dokumentert informasjon om kvalitet i studiene
- Analyse, vurdering og rapportering
- Bruk av kunnskap til kvalitetsforbedring

NOKUT har foreslått endringer i den nasjonale modellen for tilsyn med studier og læresteder, og Studieavdelingen vil følge nøye med på Kunnskapsdepartementets oppfølging av forslagene. Vi ser i NOKUTs forslag et sterkere fokus på sluttresultatet, studentenes læringsutbytte. Samtidig vil det fremdeles være viktig med en holistisk tilnærming, NOKUTs blikk stopper ikke ved læringsutbyttet. NOKUT ønsker dessuten mindre vekt på rapportering og byråkrati og mer vekt på ledelse av utdanningsvirksomheten.

Hovedutfordringer ved Universitetet i Oslos kvalitetssystem

UiO er en stor og heterogen organisasjon, og etter Studieavdelingens erfaring er det vanskelig å finne standardiserte løsninger for kvalitetsarbeidet som oppleves relevante for alle fagmiljøene og deres utvikling av studiene. Vi har derfor tro på en desentralisert løsning hvor fagmiljøene selv i stor grad kan definere hvilken informasjon de trenger for å vurdere studiekvaliteten. Vi ønsker å legge fram følgende tre utfordringer til diskusjon i studiekomiteen:

1. Forholdet mellom felles systembeskrivelse og lokale rutinebeskrivelser

Den sentrale systembeskrivelsen er en rammebestemmelse som plasserer ansvar og angir minimumskrav for evaluering av studiekvalitet, mens fakultetene og instituttene fastsetter nærmere opplegg for kvalitetsarbeidet i tråd med systembeskrivelsen. UiOs sentrale rammer for evalueringsarbeidet er åpne og fordrer relativt spesifikke lokale rutinebeskrivelser.

I tertialrapporten for tredje tertial 2012 ble fakultetene bedt om å kommentere status og utfordringer i studiekvalitetsarbeidet, sett i lys av nytt handlingsrom etter revisjonen av kvalitetssystemet. Tilbakemeldingene kan tyde på at fakultetene ikke utnytter fullt ut den handlefriheten som ligger i den sentrale systembeskrivelsen. Dersom rutinene ikke blir tilpasset lokale forhold, kan det gi utfordringer knyttet til hensiktsmessighet og legitimitet for arbeidet på enhetene og føre til at kvalitetssystemet oppfattes som mindre relevant. Hovedambisjonen med kvalitetssystemet er at evalueringer og resultater skal brukes på det nivået hvor de lages, og det er utfordrende å sikre at denne ambisjonen videreføres utover i organisasjonen.

Den 12. oktober 2012 gikk det ut notat til UiOs enheter med krav om at lokale rutinebeskrivelser for kvalitetsarbeidet:

- foreligger skriftlig og er tilgjengelig på nettsidene for ansatte innen 1. januar 2013.
- angir frekvensen for periodisk emneevaluering.
- angir rapporteringsfrekvensen for tilsynssensor.
- beskriver hvordan resultatene fra den enkelte evaluering (ikke underveisevaluering av emne) behandles i formelle fora og hvem som har oppfølgingsansvar.

I lederkommentarene for tredje tertial 2012 fremkommer det at noen av fakultetene er ferdige med å justere og publisere lokale rutiner, mens andre kan vise til at de er i en større prosess hvor man går igjennom eksisterende rutiner og vurderer behovet for å etablere nye. Det er viktig at disse rutinene kommer på plass nå, slik at den institusjonelle sammenhengen i kvalitetsarbeidet sikres.

2. Rapportering og bruk av kvantitative data

Det er et grunnleggende prinsipp ved UiOs kvalitetssystem at evaluering av emner og program skal være verktøy for utviklingen av det enkelte studiet og nyttige i den konteksten. En av utfordringene som lå til grunn for revisjonen av UiOs kvalitetssystem i 2012 var tilbakemeldinger fra mange fagmiljøer om at evalueringene opplevdes som unyttige. På denne bakgrunnen har vi ved UiO gått bort fra standardiserte rapporteringsmaler for evaluering av emner og program, slik at enhetene i større grad kan skreddersy evalueringene etter lokale behov og egne strategiske prioriteringer.

Rapporteringsopplegget lider imidlertid av at det skal tjene flere formål: evalueringene skal utformes slik at de er nyttige i utviklingen av det enkelte studie og rapportene skal samtidig gi grunnlag for prioriteringer og tiltak på høyere nivå i organisasjonen. Den overordnede rapporteringen om studiekvalitet mellom UiO sentralt og fakultetene er nå integrert i prosessen for virksomhetsrapportering. Denne fokuserer på risiko og vesentlighet og skal gi en overordnet status for gjennomføring av UiOs målsetninger og identifisere behov for oppfølging. Rapporteringen innad på fakultetene er i mindre grad tilpasset dette formatet. Vi ser at et uavklart forhold mellom tertialrapportering og evalueringsrapporter kan bidra til overrapportering.

I flere av evalueringene i kvalitetssystemet inngår bruk av data fra Felles Studentsystem eller fra større tematiske undersøkelser. Det er dessuten fastsatt styringsindikatorer både av UiO og Kunnskapsdepartementet, og NOKUT har etablert en egen portal hvor de tilgjengeliggjør data for bruk i tilsynsvirksomheten sin. Det finnes altså store mengder kvantitative data tilgjengelig som på ulike måter sier noe om studiekvaliteten. Kvalitetssystemet har ennå ikke funnet en optimal måte å håndtere dette datagrunnlaget på, og det er behov for en kontinuerlig vurdering av hvordan UiO kan nyttiggjøre seg disse dataene på ulike nivåer i kvalitetsarbeidet.

3. Tilbakemelding fra og til studenter

Når kvalitetssystemet ble innført i 2004, var det stort fokus på emne- og programevalueringer, og man la i tillegg opp til jevnlige undersøkelser av læringsmiljøet ved UiO. Siden 2004 har det blitt

større fokus også på kandidat- og arbeidsgiverundersøkelser, og vi ser at nasjonale aktører som Kunnskapsdepartementet og NOKUT i stadig større grad er aktive mht. å gjennomføre større undersøkelser. Det er derfor behov for en vurdering av hvordan og på hvilke nivåer og tidspunkter det skal innhentes tilbakemeldinger fra studentene. Det nye "si fra-systemet" vil også være en viktig del av denne vurderingen.

Studieavdelingen ser behov for en felles løsning for publisering og oppbevaring av evalueringsrapporter. Rapportene bør være lett tilgjengelige for både studenter og ansatte på tvers av fagområder og institutt. En fellesløsning kan bidra til etterspurt erfaringsutveksling mellom fagmiljøene, og sammenlikninger og analyser på tvers blir enklere å gjennomføre fordi materialet er samlet på ett sted. Dersom løsningen sørger for en tilfredsstillende lagring av rapportene, vil den redusere dagens dobbeltarbeid hvor rapportene både må arkiveres i ephorte og publiseres på nett.

Til diskusjon

1. Fakultetenes rutiner bør beskrive både formelt ansvar men også hvem som har gjennomføringsansvar. I hvilken grad har fakultetene tatt inn rollebeskrivelser i sine rutiner og er de på plass?
2. Hvordan og av hvem brukes evalueringsrapportene på program-, institutt- og fakultetsnivå?
3. Hvordan legger fakultetene til rette for erfaringsdeling, deltakelse og forankring av kvalitetsarbeidet lokalt?
4. Hvordan kan UiO legge bedre til rette for erfaringsdeling og spredning av god praksis?
5. Er det andre utfordringer i kvalitetssystemet og studiekvalitetsarbeidet som bør tas tak i nå?

Monica Bakken
studiedirektør

Hege B. Pettersen
seksjonssjef

Saksbehandler:
Anne Grete Grude, Studieavdelingen
Jonny Roar Sundnes, Studieavdelingen